

Marcin Cabaj

Irlandzka pobożność maryjna

Salvatoris Mater 18/1/4, 430-439

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Irlandia, zwana Zieloną lub Szmaragdową Wyspą, była kiedyś tajemniczą, daleką krainą znaną tylko nielicznym Polakom interesującym się kulturą celtycką, muzyką folk, literaturą. Od czasu otwarcia granic dla mieszkańców Europy Wschodniej dla wielu Polaków stała się miejscem pracy, a nawet drugą ojczyzną. Irlandia została odarta z aury tajemniczości, ale przez to jest bardziej prawdziwa. Podkreślając, jak wiele wspólnego ma Polska i Irlandia, najczęściej padają dwa określenia: walka o niepodległość i katolicyzm. Z tego też powodu niektórzy nasi rodacy odnaleźli się tam lepiej niż w Wielkiej Brytanii. Porównywano też wpływ Kościoła katolickiego na społeczeństwo w Polsce i w Irlandii. Już w 2001 roku ks. Damian McNeice, rzecznik biura prasowego archidiecezji dublińskiej, mówił na temat sytuacji Kościoła w Irlandii: *Dobrobyt spowodował, że mamy w Irlandii zupełnie nową sytuację. Od wieków byliśmy bardzo biednym krajem. Teraz jesteśmy bogatsi niż kiedykolwiek w swojej historii. Jednak pomyślność i bogactwo nie idą w parze*

Ks. Marcin Cabaj

Irlandzka pobożność maryjna

SALVATORIS MATER
18(2016) nr 1-4, 430-439

*z wypełnianiem wymagań Ewangelii. Celtycki Tygrys i Baranek Boży walczą ze sobą*¹. Jak pokazały następne lata, Tygrys zdecydowanie grywa bitwę o Irlandię, a Kościół katolicki, poraniony skandalami, stracił swoją pozycję w społeczeństwie irlandzkim. Stara, katolicka Irlandia odeszła już do przeszłości.

Kościół irlandzki, który wywarł ogromny wpływ na kształtowanie się średniowiecznej Europy, mimo niekorzystnej obecnej sytuacji, posiada wielkie bogactwo, które może na nowo inspirować. Niezwykle istotna jest pobożność maryjna, która ma swój specyficzny rys związany z kształtowaniem się, podobnie jak w Polsce, świadomości narodowej Irlandczyków i ich walką o niepodległość. Mając na myśli Irlandczyków, trzeba pamiętać również o tych, którzy żyją w Stanach Zjednoczonych czy Australii. Oni przecież, tak jak my, są narodem emigrantów, który poszukiwał wolności i chleba poza granicami swojej Ojczyzny.

1. Maryja w duchowości celtyckiej

Irlandia, zwana również Hibernią lub Szkocją (dopiero później tym terminem zaczęto oznaczać północną część Brytanii), zamieszkała przez

¹ A. KERNER, *Guinness ze świętym Patrykiem*, Katowice 2009, 36.

lud Celtów, jako pierwszy kraj w Europie poza granicami Cesarstwa Rzymskiego przyjęła chrześcijaństwo. Chrystianizacja wyspy nastąpiła w specyficznych i mało znanych okolicznościach, stąd też praktykowanie wiary nabrało tutaj swoistej odrębności od pozostałej części Europy. Kościół wzrastał tu w naturalnej izolacji, co wpłynęło na wykształcenie się odrębnych form organizacji i pobożności².

Tradycyjnie ewangelizacja Irlandii wiąże się z postacią św. Patryka (ok. 385-461), głównego patrona wyspy i bohatera narodowego. Jednak – według historyków – już przed głoszeniem Ewangelii przez św. Patryka (ok. 431 roku) na terenach Irlandii mieszkali chrześcijanie, do których – według kroniki Prospera z Akwitania – miał zostać posłany biskup Palladiusz³.

Uważa się, że pobożność maryjna pojawiła się w Irlandii wraz ze św. Patrykiem, gdyż jego działalność misyjna miała miejsce już po soborze w Efezie, gdzie ogłoszono Boże macierzyństwo Maryi. Nie ma jednak na to żadnych świadectw pisanych⁴.

Najwcześniejsze wspomnienie Maryi w języku gaelickim⁵ pochodzi z VI wieku (dotyczy św. Brygidy z Kildare – ok. 451-525) i nazywania Jej „inną Maryją, Matką Zbawiciela”. Idea nazywania św. Brygidy „inną Maryją” lub „Maryją Irlandii” w duchowości celtyckiej – według niektórych teologów – ma uzasadnienie biblijne w tekście: *Moją matką i moimi braćmi są ci, którzy słuchają słowa Bożego i wypełniają je* (Łk 8, 21)⁶. Święta Brygida zajmuje w sercach Irlandczyków szczególne miejsce, czego dowodem są modlitwy wznoszone za jej wstawiennictwem, w których występuje obok Matki Bożej, a nawet zajmuje Jej miejsce⁷.

Duchowa bliskość Matki Bożej i św. Brygidy przejawia się również w liturgii. Wspomnienie św. Brygidy Kościół irlandzki obchodzi 1 lutego, a więc dzień przed Ofiarowaniem Pańskim. *Irlandzka tradycja ludowa*

² Por. J. STRZELCZYK, *Chryścianizacja Irlandii*, Poznań 2006, 7-8.

³ Por. ST. GRZYBOWSKI, *Historia Irlandii*, Wrocław 1998, 45-48.; E. DERDZIUK, *Mniisi iroszkoccy. Św. Kolumban Młodszy – ewangelizacja Europy*, Lublin 1997, 33-35.

⁴ Por. P. O'DWYER, *Mary: a history of devotion in Ireland*, Dublin 1988, 32.

⁵ Język irlandzki, zwany również iryjskim, należący do rodziny języków celtyckich. Uznany w niepodległej Irlandii za język narodowy (obok angielskiego). Obecnie rzadko używany, generalnie wśród mieszkańców zachodniej części wyspy.

⁶ Por. P. O'DWYER, *Mary: a history of devotion...*, 32-33.

⁷ Por. B. GIEREK, *Tradycja celtycka w życiu religijnym współczesnego społeczeństwa irlandzkiego*, Kraków 2002, 217. Przykładem na taką ideę zastępstwa jest chociażby modlitwa „Maryja Irlandii”: *Przed wszystkimi grzechami i wszelkimi szkodami; przed wszelkim niebezpieczeństwem i nieszczęściem; strzeż mnie, Maryjo Irlandii, gdziekolwiek pójdę. O Brygido, bądź ze mną, aż do końca drogi: o pomóż mi przejść przez Bramę jako przyjaciel Boga*. TAMŻE, 303.

wyjaśnia pochodzenie tego święta w następujący sposób: Brygida miała nieść zapalone świece, oświetlając drogę Maryi podążającej ze swoim Dzieciątkiem do świątyni. Za okazaną pomoc Maryja wyróżniła Brygidę, wyznaczając datę święta Brygidy na dzień poprzedzający Jej własne święto – Matki Boskiej Gromnicznej⁸.

Żyjący w VIII wieku mnisi i poeci irlandzcy – Blathmac oraz Cu Chuiimne – pisali również wiersze ku czci Maryi. Pierwszy z nich stworzył w języku gaelickim i stosował do Jezusa określenie „mac Maire”, czyli Syn Maryi, które było najczęściej używane w późniejszych dziełach⁹. Drugi natomiast napisał hymn „Cantemus in omni die”, który śpiewano w irlandzkich klasztorach. Hymn składa się z trzynastu wersów i jest pierwszym tekstem poezji hiberno-łacińskiej oddającym cześć Matce Bożej. Maryja jest ukazana w tym hymnie między innymi jako Matka Pana, godna podziwu i czci, która w odpowiednim czasie podała lekarstwo schorowanej ludzkości¹⁰.

W celtyckiej pobożności maryjnej pojawia się również idea Maryi jako siostry w wierze. Około 800 roku w dziele poświęconym św. Moyninne z Killeavy (ok. 435-517) jest ona określana jako siostra Maryi, a dalej, w tym samym utworze, Maryję nazywa się już naszą siostrą¹¹.

Takie postrzeganie Maryi przejawia się także w dzisiejszej ludowej pobożności irlandzkiej. Dla wielu Irlandczyków Maryja należy do członków rozszerzonej rodziny, jest bliska jak paciorki różańca, można Jej zaверить zwyczajne sprawy, zwłaszcza te najbardziej podstawowe: biedę, chorobę, pracę, troski rodzinne. Zrozumienie cierpienia jest tu wzajemne – Ona cierpiała, oni cierpią; Ona i oni są rodziną, z całą zwyczajną intymnością rodziny, wspólną historią, którą mają członkowie rodziny. „Mam dobrą Matkę Boga za siostrę” mógłby i dziś powtórzyć, za trzynastowiecznym poetą Donncha Morem, pobożny irlandzki katolik¹².

2. Prześladowanie katolicyzmu

Na kształtowanie się irlandzkiej pobożności maryjnej ogromny wpływ paradoksalnie wywarło utworzenie w 1536 roku niezależnego od Rzymu Kościoła Irlandzkiego, którego głową został król Anglii Hen-

⁸ TAMŻE, 71.

⁹ Por. P. O'DWYER, *Mary: a history of devotion...*, 46.47.

¹⁰ Por. D. O'CROININ, *Irlandia średniowieczna (400 -1200)*, Warszawa 2010, 275n; P. O'DWYER, *Mary: a history of devotion...*, 54-56.

¹¹ Por. TAMŻE, 287.

¹² Por. C. KILCOYNE, *Knock...and still come*, Dublin 2012, 27-29.

ryk VII Tudor, mianowany w 1541 roku królem Irlandii. Ten drugi fakt uznaje się za ostateczny podbój Zielonej Wyspy przez Anglików. Rozpoczął się wtedy, przebiegający z różną intensywnością, czas prześladowania katolików, który przejawiał się między innymi zakazem odprawiania Mszy św., niszczeniem wizerunków Matki Bożej oraz relikwii świętych. W drugiej połowie XVI wieku obrządek rzymski zaczął jednoczyć naród irlandzki i stał się aż do XX wieku symbolem walki o niepodległość Irlandii¹³.

W czasie powstania zbrojnego przeciw panowaniu angielskiemu (1642) członkowie Konfederacji z Kilkenny ogłosili Maryję „Opiekunką Irlandii”. Ufundowano na Jej cześć srebrną statuetkę i w trakcie zgromadzenia śpiewano pieśni ku Jej czci. Również irlandzcy powstańcy walczący ze szkockimi oddziałami w czerwcu 1646 roku w bitwie pod Benburb zagrzewali się do walki śpiewając litanie do Matki Bożej. Natomiast jeden z męczenników irlandzkich, dominikanin Richard Barry, został zabity trzymając w jednej dłoni krzyż, a w drugiej różaniec¹⁴. Z tego też czasu pochodzi czczona w Irlandii figura Matki Bożej z różańcem w ręku znajdująca się w kościele dominikanów w Limerick.

Wiek XVIII to w Irlandii tak zwany okres hegemonii protestanckiej, kiedy to katolicy zostali całkowicie odsunięci od życia politycznego i wprowadzono przeciwko nim prawa karne, uniemożliwiające między innymi kupno ziemi i podejmowanie niektórych zawodów. Katolicyzm stał się zasadniczo wyznaniem chłopów i biedoty miejskiej. Działanie księży katolickich wymagało zarejestrowania przez państwo, więc wielu z nich odprawiało potajemnie Mszę św. na polach, a biskupi działali w konspiracji¹⁵. To wtedy również zakazano publicznego używania katolickich przedmiotów kultu. W związku z tymi ograniczeniami pojawił się w pobożności ludowej tak zwany irlandzki różaniec karny – „An Paidrin Beag”, czyli dziesiątka różańca zakończona krzyżem, którą noszono powszechnie ukrytą pod rękawem¹⁶. Do dziś ten różaniec pozostaje w użyciu i można go nabyć jako pamiątkę z Irlandii w sklepach z artykułami religijnymi.

Irlandzki różaniec karny jest przykładem, że kult maryjny kwitł i rozwijał się w czasach trudności i prześladowań.

Z czasów angielskiej okupacji pochodzi również przekonanie, że Maryja nie opuści swojego ludu w potrzebie, że nie można Jej poko-

¹³ Por. ST. GRZYBOWSKI, *Historia Irlandii...*, 124-128.

¹⁴ Por. P. O'DWYER, *Mary: a history of devotion...*, 218.

¹⁵ Por. ST. GRZYBOWSKI, *Historia Irlandii...*, 202-203.

¹⁶ Por. A. BALL, *Irish penal rosary*, w: *Encyclopedia of Catholic Devotions and Practices*, Huntington 2003, 267.

nać. Nadzieja pokładana w Maryi dawała pocieszenie w sytuacji politycznej opresji i motywowała do narodowowyzwoleńczej walki. Najbardziej znanymi twórcami wierszy i hymnów maryjnych z tego okresu byli Seamus Dall Mac Cuarta (ok. 1647-1733) oraz Sean O’Neachtain (ok. 1650 -1729). Stworzyli oni także ciekawą ideę Maryi jako małżonki kapłanów i przewodniczki wszystkich pokoleń¹⁷.

Maryjna pobożność z okresu utraty niepodległości i walki o narodowe przetrwanie Irlandczyków przypomina tę w Polsce z okresu rozbiorów i powstań.

3. Objawienie maryjne w Knock

Jednym z najbardziej znaczących wydarzeń maryjnych w Irlandii były objawienia z sierpnia 1879 roku w Knock, niewielkiej miejscowości w zachodniej części wyspy, w hrabstwie Mayo. W czwartek wieczorem, 21 sierpnia, gospodyni miejscowego proboszcza, Mary McLoughlin, przechodziła z dwiema dziewczynami obok parafialnego kościoła¹⁸. *Przy południowej ścianie świątyni dostrzegły trzy postacie. Ponieważ padał deszcz, z początku nie mogły się zorientować, czy to są ludzie, czy też posągi. Kobieta opowiedziała o tym i wkrótce zebrало się 15 osób, którym ukazała się Maryja na jaśniejącym coraz bardziej tle. Była ona ubrana na białe, trzymała ręce uniesione tak, jak kapłan podczas mszy. Po jej prawej stronie stał św. Józef trzymając ręce złożone do modlitwy. Po lewej stronie Maryi ludzie ujrzeli św. Jana w białym ornacie z otwartą księgą w lewej ręce. Prawą dłoń wznosił do góry. Obok grupy ludzi znajdował się po lewej stronie ołtarz, na którym stał Baranek przy wznoszącym się nad nim krzyżu. [...] Maryja ani inni święci nie przemówili podczas objawienia. Zjawisko to już się nie powtórzyło*¹⁹. Jeszcze w tym samym roku arcybiskup Tuam, John McHale, powołał specjalną komisję do zbadania objawień. Relacje świadków, zarówno kobiet jak i mężczyzn oraz młodzieży i dzieci, były zgodne. W tym czasie doszło w Knock do wielu cudów za wstawiennictwem Matki Bożej. Również w 1936 roku przesłuchano trzech żyjących świadków. Ostatecznie doprowadziło to do uznania objawienia przez Kościół irlandzki²⁰.

¹⁷ Por. P. O’DWYER, *Mary: a history of devotion...*, 294.

¹⁸ Por. C. KILCOYNE, *Knock...and still come...*, 20.

¹⁹ G. HIERZENBERGER, O. NEDOMANSKY, *Księga objawień maryjnych od I do XX w. „Przybywam uratować świat”*, Warszawa 2006, 264.

²⁰ Por. C. KILCOYNE, *Knock...and still come...*, 19-22.

Objawienie Maryi na ziemi irlandzkiej w drugiej połowie XIX wieku nabierało szczególnego znaczenia. Na skutek zarazy ziemniaczanej z 1845 roku oraz cynicznej polityki rządu angielskiego lud irlandzki dotknęła klęska głodu, której następstwem była masowa emigracja. Według szacunków, na skutek głodu lub chorób nim spowodowanych zmarło około półtora miliona ludzi, a milion wyemigrowało, głównie za Atlantyk²¹. Ci, którzy pozostali, byli dotknięci biedą i zmagali się z niesprawiedliwością. Do tak uciemiężonych ludzi przybyła Maryja, by w ich serca wlać nadzieję²².

Ogromny wpływ na obecny kształt sanktuarium miał proboszcz, ks. James Horan (zm. 1986 roku), który w pobliżu starego kościoła wybudował w 1976 roku bazylikę mogącą pomieścić około dziesięć tysięcy pielgrzymów. Dzięki jego staraniom udało się również otworzyć lotnisko w pobliżu Knock²³.

Obecnie do sanktuarium przybywa rocznie ponad milion Irlandczyków z całego świata. Oprócz bazyliki i kościoła z przylegającą do niego oszkloną kaplicą objawień, na terenie sanktuarium znajduje się również kaplica sakramentu pokuty i pojednania (w sezonie pielgrzymkowym spowiada się tam ok. 5000 osób tygodniowo). Każdego dnia celebrowana jest Eucharystia i udziela się sakramentu namaszczenia chorych, natomiast wieczorem w Centrum Modlitwy pielgrzymi mogą uczestniczyć w prowadzonej medytacji słowa Bożego (ta praktyka nawiązuje do objawień i księgi Ewangelii trzymanej przez św. Jana Apostoła)²⁴. Od ponad dziesięć lat są organizowane również pielgrzymki Polaków mieszkających w Irlandii²⁵.

Największym wydarzeniem w historii sanktuarium była wizyta Jana Pawła II w czasie podróży apostolskiej do Irlandii w 1979 roku. W związku ze stuleciem objawień, 30 sierpnia, papież celebrował tam Eucharystię w obecności około pół miliona wiernych. W homilii zawierzył Irlandię Maryi, a kościołowi nadał tytuł bazyliki pod wezwaniem Maryi, Królowej Irlandii²⁶.

²¹ Por. ST. GRZYBOWSKI, *Historia Irlandii...*, 242-245.

²² O tym wspomina modlitwa do Matki Bożej z Knock, która zaczyna się od słów: *Matko Boska z Knock, Królowo Irlandii, Ty dałaś nadzieję naszym ludziom w czasie strapienia i pocieszyłaś ich w smutku.*

²³ Por. C. KILCOYNE, *Knock...and still come...*, 10-11.

²⁴ Por. TAMŻE, 16-18.

²⁵ Por. <http://www.piotrslotwinski.com/2015/06/x-narodowa-pielgrzymka-polakow-do-knock.html> (dostęp 21.01.2016)

²⁶ Tekst homilii dostępny na oficjalnej stronie internetowej Stolicy Apostolskiej. Por. https://w2.vatican.va/content/john-paul-ii/en/homilies/1979/documents/hf_jp_ii_hom_19790930_irlanda-knock.html (dostęp: 21.01.2016)

Więcej o objawieniach i samym sanktuarium w Knock można znaleźć na stronie: www.knockshrine.ie

4. Legion Maryi

Darem katolików irlandzkich dla Kościoła powszechnego jest założony w Dublinie w 1921 roku Legion Maryi, będący irlandzką odpowiedzią na wezwanie papieża Piusa XI do zaangażowania się laikatu w dzieło głoszenia Dobrej Nowiny na całym świecie²⁷.

Inicjatorem powstania tego stowarzyszenia był młody urzędnik Ministerstwa Finansów, obecnie Sługa Boży, Frank Duff (1889-1980). Podczas pierwszych niesporów na święto Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, 7 września 1921 roku, zgromadziła się wokół niego grupa około piętnastu osób. Po wezwaniu Ducha Świętego i modlitwie różańcowej wspólnie zastanawiano się nad zaangażowaniem osób świeckich w głoszenie królestwa Bożego. Frank Duff, zainspirowany „Traktatem o prawdziwym nabożeństwie do Najświętszej Maryi Panny” św. Ludwika Marii Grignona de Monfort, nadał nowemu stowarzyszeniu maryjny charakter²⁸.

Celem Legionu Maryi jest świętość należących do niego osób. Członkowie Legionu wpatrzeni w Maryję mają naśladować Jej cnoty, a przede wszystkim Jej wiarę. Natomiast źródłem duchowości Legionu jest Duch Święty, którego wzywa się na początku każdego spotkania. Kult Ducha Świętego i nabożeństwo maryjne Legionu ukazuje sztandar zwany „Vexillum” (procesyjny lub stołowy), na którego szczycie znajduje się gołębica z rozpostartymi skrzydłami, a pod nią postać Matki Bożej wzorowanej na wizerunku z Cudownego Medalika. Każde zebranie członków wspólnoty odbywa się według stałego porządku – raz w tygodniu. Na początku odmawia się modlitwę do Ducha Świętego, a następnie klęcząc – jedną dziesiątkę różańca. Później następuje czytanie z podręcznika Legionu, a po nim wszyscy czynią znak krzyża. Dalej zostają odczytane sprawozdania z działalności legionistów, a także modlitwa „Magnificat”, następnie ma miejsce konferencja o życiu duchowym i ustalenie planów pracy na najbliższy tydzień. Ważnym elementem jest „dyskretna składka”, którą przeznaczają na działalność stowarzyszenia. Spotkanie zawsze odbywa się przy stole nakrytym białym obrusem z napisem: „Legio Mariae”. Na stole znajduje się figurka Maryi Niepokalanej, po jej prawej stronie „Vexillum”. Po każdej ze stron stoją kwiaty w wazonikach i świeczniki z zapalonymi świecami. Zebranie legionu powinno trwać nie dłużej niż półtorej godziny²⁹.

²⁷ Por. P. O'DWYER, *Mary: a history of devotion...*, 300.

²⁸ Por. L.-J. SUENENS, *Odnowić świat w Chrystusie. Przyniesienie Legionu Maryi*, Warszawa 1992, 9n.

²⁹ Por. E. WERON, *Legion Maryi*, w: *Leksykon duchowości katolickiej*, red. M. CHMIELEWSKI, Lublin-Kraków 2002, 463-466.

Wspólnota początkowo nazywała się Zjednoczeniem Matki Bożej Miłosierdzia, a późniejszą nazwę, symbolikę i strukturę zaczerpnięto od starożytnych legionów rzymskich. Legioniści zajmowali się w Dublinie apostołstwem wśród prostytutek oraz bezdomnych. Od 1932 roku Legion Maryi rozszerzył swoją działalność na cały świat. W 1948 roku jego pierwsze grupy powstały w Polsce (dziś istnieje w 27 diecezjach). Obecnie w działaniu wspólnoty angażuje się na całym świecie ponad trzy miliony osób³⁰. Centrum Legionu Maryi znajduje się nadal w stolicy Irlandii Dublinie, a legioniści działają w wielu irlandzkich parafiach. Od kilku lat Legion realizuje również projekt pod nazwą „Deus et Patria”, którego celem jest odnowa wiary w narodzie irlandzkim. Młodzi ludzie uczestniczący w tym przedsięwzięciu gromadzą się na różnych spotkaniach i dyskusjach, odwiedzają domy, a przede wszystkim na ulicach miast publicznie podejmują modlitwę różańcową w intencji Irlandii³¹.

5. Podsumowanie

Pobożność maryjna Irlandczyków nie różni się od pobożności katolików innych narodowości. Ma jednak swój specyficzny rys, ukazany w niniejszej pracy. Irlandczycy odmawiają Anioł Pański oraz modlitwę różańcową jako praktyki wspólne dla całego Kościoła. W wielu irlandzkich miasteczkach i wioskach centralne miejsce zajmują figury Matki Bożej. Liczne grupy i bractwa różańcowe zgromadzone wokół parafii dbają, żeby różaniec był odmawiany każdego dnia, a w niektórych kościołach jest prowadzony przez osoby świeckie, nawet przed każdą Eucharystią. Dziwić może jedynie pośpiech, z jakim to czynią, co wynika zapewne jeszcze z czasów prześladowań katolicyzmu, gdzie praktykowanie tej modlitwy było zakazane. Wielkim znakiem i świadectwem tamtego okresu pozostaje koronka tak zwanego irlandzkiego różańca karnego.

Irlandczycy to również naród pielgrzymów – chętnie udają się grupami do Lourdes czy też do Fatimy. Centrum ich maryjnej pobożności stanowi jednak miejsce objawień w Knock, czyli sanktuarium Maryi Królowej Irlandii.

Polaków dziwić może familiarny i bliski charakter traktowania Matki Bożej, wywodzący się z pierwszych wieków chrześcijaństwa na Zielonej Wyspie. Oczywiście Maryja jest naszą Matką i Królową, ale rzad-

³⁰ Dane za oficjalną stroną internetową Legionu w Polsce: <http://www.legionmaryi.pl/historia-swiat.php> (wejście 3.02.2016)

³¹ Por. <http://legionofmaryd7.com/index.html> (dostęp: 3.02.2016)

ko w osobistej pobożności można u nas spotkać nazywanie Jej naszą siostrą.

Pobożność maryjna stanowi nieodłączną część Kościoła katolickiego w Irlandii, ale również należy do tożsamości irlandzkiego narodu. Można żywić nadzieję, że Jej wstawienictwo pomoże odrodzić wiarę katolicką w Irlandii, do czego mogą przyczynić się również mieszkający tam nasi rodacy.

ks. Marcin Cabaj
os. Jagiellońskie 47
PL – 63-000 Środa Wlkp.

e-mail: xmarca@tlen.pl

Bibliografia

Ball A., *Irish penal rosary*, w: *Encyclopedia of Catholic Devotions and Practices*, Huntington 2003.

Derdziuk E., *Mniși iroszkoccy. Św. Kolumban Młodszy – ewangelizacja Europy*, Lublin 1997.

Gierek B., *Tradycja celtycka w życiu religijnym współczesnego społeczeństwa irlandzkiego*, Kraków 2002.

Grzybowski St., *Historia Irlandii*, Wrocław 1998.

Hierzenberger G., Nedomansky O., *Księga objawień maryjnych od I do XX w. „Przybywam uratować świat”*, Warszawa 2006.

Kerner A., *Guinness ze świętym Patrykiem*, Katowice 2009.

Kilcoyne C., *Knock...and still come*, Dublin 2012.

O'Dwyer P., *Mary: a history of devotion in Ireland*, Dublin 1988.

Strzelczyk J., *Chryścianizacja Irlandii*, Poznań 2006.

Suenens L.-J., *Odnowić świat w Chrystusie. Przyrzeczenie Legionu Maryi*, Warszawa 1992.

Weron E., *Legion Maryi*, w: *Leksykon duchowości katolickiej*, red. M. Chmielewski, Lublin-Kraków 2002.

Netografia:

<http://www.legionmaryi.pl/historia-swiat.php> (wejście 3.02.2016)

<http://legionofmaryd7.com/index.html> (dostęp: 3.02.2016)

<http://www.piotrslotwinski.com/2015/06/x-narodowa-pielgrzymka-polakow-doknock.html> (dostęp 21.01.2016)

https://w2.vatican.va/content/john-paul-ii/en/homilies/1979/documents/hf_jp_ii_hom_19790930_irlanda-knock.html (dostęp: 21.01.2016)

<http://www.knockshrine.ie>

Marian devotion in Ireland

(Summary)

The Marian devotion of the Irish is no different from the devotion of Catholics of other nationalities. However, it has its own unique character. The Irish people recite the *Angelus* and the Rosary as practices common to the whole Church. The focal point of many Irish towns and villages is the statue of Our Lady. Numerous groups and confraternities at a parish make sure that the rosary is recited daily. In some churches the Rosary is recited even before each Eucharist and is led by laypersons. However, one may wonder at the haste with which the recitation is performed, which is undoubtedly a remnant of the former persecution of the Catholicism, when recitation of this prayer was forbidden. The Irish penal rosary is a great sign and witness of that period.

The Irish are known for their love of pilgrimages – they eagerly travel to Lourdes and to Fatima. However, the center of Irish Marian piety is Knock – the place of Marian apparitions with the shrine of Mary Queen of Ireland.

Marian devotion is an integral part of the Catholic Church in Ireland as well as of the Irish people's identity.

Keywords: Ireland, Marian devotion, rosary, Marian shrines, Marian apparitions.

Słowa kluczowe: Irlandia, pobożność maryjna, różaniec, sanktuaria maryjne, objawienia maryjne.